

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inerati do 30 pett
a Din 2.—, do 100 vrt Din 2.50, od 100 do 300 vrt a Din 3.—, večji inerati pett
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta,
telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66,
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PRED VELIKIMI GOSPODARSKIMI PROBLEMI STOJIMO

Minister Ivan Mohorič o ekonomski revolucijonarnosti zadnjih dveh
desetletij in o prizadevanju Društva narodov

Ljubljana, 9. avgusta.

Na povabilo Ljubljanskega kluba je sredi v klubovih prostorih v Ka-
zini predaval minister g. Ivan Mohorič o aktualnih gospodarskih vpra-
šanjih in o novih smernicah gospodarske politike po londonski konferenci,
ki je na njej sodeloval kot delegat naše države. Predavanja tega najvid-
nejšega našega gospodarstvenika je zbudilo tako zanimanje, da so ga
prihiti poslušali najuglednejši predstavniki naše države in tudi tujega
gospodarskega in političnega sveta z letovišč, zlasti mnogo se jih je pa
prihiti poslušalo z Bleda. Med udeleženci so bili tudi zastopniki iz drugih banovin
in celo iz Subotice, ki so se samo zaradi predavanja prijavili v Ljubljano.
Med drugimi so se udeležili predavanja tudi podban dr. Pirkmajer, češko-
slovaški konzul inž. Sevlík, več senatorjev, poslancev in županov naših
večjih gospodarskih središč, izredno mnogo je bilo pa industrijalcev in
zastopnikov denarnih zavodov iz vse banovine, seveda so pa hoteli slišati
tehtna izvajanja in misli ministra Mohoriča tudi univerzitetni profesorji.
Odklepnega gosta-predavatelja je z najtoplejšimi besedami pozdravil pre-
sednik Ljubljanskega kluba dr. Fran Windischer ter se zahvalil navzočim
za udeležbo kot dokaz velikega zanimanja in kot znamenje razumevanja
za velike probleme, pred katerimi stojimo. Med splošnim aplavzom, ki so
z njim izražali poslušalci predavatelju svoje simpatije in spoštovanje, je
minister g. Ivan Mohorič prišel izjaviti:

ferenca potekala in kakšni so bili njeni
zaključki, vam je vsem znano. Vsi tudi
vemo, da s tem delo ni končano in da bo
treba nadaljevati poizkuse za obnovo sve-
tovnega gospodarstva, pa če je še toliko
težko, ki se nam zdijo nepremagljive.

Problem avtarkije

Avtarkija ali samospoznanje, ki ga pro-
pagira politični nacionalizem in ki se v
gospodarskem oziru izraža v stremeljenju,
da vsaka gospodarska enota skuša v čim
večji meri zadostiti svojim potrebam z
lastnimi sredstvi in proizvodi, ima svoje

meje. Danes se vsi narodi sveta izrpa-
vajo v naporih, da bi program avtarkije čim
temeljiteje in popolneje izvedli in london-
ska konferenca je bila sklicana v času, ko
je še vsakdo mislil, da lahko še potencira
svojo domačo delavnost, da doseže boljše
ravnotežje med industrijsko in poljedel-
sko produkcijo ter da še bolj zaokroži
svoje narodno gospodarstvo. Naslonitev
in stik z inozemstvom postaja izjema, ki
naj bo od dne do dne redkejša in manj-
ša. V to situacijo pada londonska konfe-
renca. Bele vrane so bili na njej tisti, ki
ne izvajajo doma potencirane politike av-
tarkije, med njimi tudi naša država. Če
se niso doslej, ni izključeno, da ne bodo
morda v kratkem krenili na to pot. Zato
je naša delegacija upravičeno lahko v ko-
misiji za trgovinsko politiko ugotovila, da
če bi vsakdo vodil tako politiko, kot jo
vodimo mi, ne bi bilo treba sklicevati lon-
donske konference. Dodali smo še, da so
londonske razprave popolnoma odveč, ker
so nam vsi recepti ozdravitve znani, ker
so vsi problemi že leta in leta do podro-
bnosti v Društvu narodov proučeni ter da
je treba samo volje in odločnosti, da se
v tej smeri tudi dela.

Industrijalizacija sovietske Rusije

Spominjam se še živo senzacionalnosti
prvega pojava sovijskih delegatov leta
1927 v Zenevi, ko je bivši knez, tedaj so-
vjetski delegat Osinski razlagal Amerikan-
cem in Angležem razliko med koncepcijo
in temelji sovijskega gospodarstva ter
kapitalističnega režima. Tedaj mu je pre-
sednik ameriških trgovskih zbornic Boy-
den odgovoril: »Vi ste zaenkrat za nas le
več ali manj interesanten poizkus.« Nikdo
ni takrat mislil, da bi mogli grandiozni
načrti talnih zapor, elektrarn in železaren,
načrti industrijalizacije Urala in Sibiri-
je, kdaj postati resnica. Toda že leto nato so
tisoči ameriških, angleških in nemških in-
ženjerjev preplavili Rusijo in se udeležili
konference, da financirajo in izvršijo ve-
likopotezne gradbene akcije, ki jih je vzela
zveza Sovjetov proletarcev pod diktaturo
nekoličine voditeljev v svoj program. Da-
nes je vse to realna činjenica. Sovjeti
sklepajo prijateljske pogodbe z državami
najbolj razvitega kapitalističnega režima
in nikdo se temu niti malo ne čudi. Iz-
gleda, da se je svet v svojem naziranju iz
osnove spremenil in v Londonu bi bil Lit-
vinov lahko vrnili Molevju enak odgovor
kot svojčas Boydenu Osinskemu.

Atmosfera londonske konference

Težak pritisk razsula svetovnega gospo-
darstva z vsemi kritičnimi posledicami, ki
jih najmočnejše države niso v stanju ob-
vladati, je privedel od tega, da je bila v
svetem letu 1933 sklicana v London druga
svetovna gospodarska konferenca. Po ob-
segu in številu imponentna, po dnevnem
redu konfuzna in nemogoča, po predpri-
pravah, kakor pravi Sir Samuel, vodja an-
gleških liberalcev, pa najbolj brezupno
podjetje, kar ga je kdaj britanska vlada
pričela. Bila bi lahkomišelnost varati jav-
nost, da bi mogla ena sama konferenca
spraviti svet, ki je vržen s tečajev, zopet
v normalni krogi, da bi mogla ustaviti
proces, ki se razvija v dušah narodov, od-
kar je leta 1914 počila na fronti prva pu-
ška in jih nenehno hipnotizirani, da pro-
glasijo vse, kar so delali zadnjih dvajset
let, za neumno in brezuspešno ter se vr-
nejo zopet v idilo predvojnih razmer.
Kdor je to pričakoval, mora biti danes
vesel kakor razočaran.
Kdor pa pozna malo zakone dinamike,
je imel o nalogah londonske konference
drugačno pojmovanje in o možnostih
uspešne zaključitve zelo rezervirano mi-
šljenje. Čisto postranskega pomena je raz-
pravljati danes o tem, da in ali je bil tre-
nutek, v katerem se je sešla londonska
konferenca, ugodno ali neugodno izbran.
Jaz za svojo osebo sem mišljenja, da bi
bil vsak poznejši trenutek še mnogo ne-
ugodnejši.
Smatram, da je ta uvod bil potreben,
da se ugotovijo nekateri važni psihološki
momenti, ki so važni za pravilno oceno in
presojo položaja. Kako je londonska kon-

ferenca med državami ne dejo doseči na
ta način, da oni, ki ima eksportno indu-
strijo z diktatom onemogoči drugemu, ki
je nima, da v normalnem razvoju svojih
gospodarskih prilik pride končno tudi do
take industrije, za katero ima vse narav-
ne predpogoje in potrebe doma. Brez
ureditve valutnega vprašanja je bila cela
konferenca podobna gradbenemu podjet-
ju, ki zida nebotičnik, pa ima vsak pro-
fesionist svoj elastičen meter, ki ga po
potrebi nategne ali spusti.

Značilne izjave

Predsednik Macdonald je v svojem
otvornem govoru lepo ugotovil para-
doksalnost sedanje krize. Rekel je: »Ima-
mo vse naprave, s katerimi smo pred vo-
jno ustvarjali bogastva, le da se zobovje
kolesij več ne ujema. Stroji se ustavljajo
in zastajajo. Ne funkcionirajo več. —
Treba bo konstruirati nove.

Daladier, predsednik francoske vlade, je
konstatiral, da je padla svetovna produk-
cija za 35 milijard zlatih dolarjev. To je
trikrat toliko, kakor znašajo vse zaloge
zlata na svetu. Pod takimi okolnostmi se
moramo vprašati, ali je obnova svetovne
trgovine in gospodarstva sploh še mogo-
ča. Zdi se mi, da je na to vprašanje dal
edino pravi odgovor ob zaključku konfe-
rence bivši predsednik nemške banke
dr. Hjalmar Schacht, ko je rekel, da bo
obnova svetovnega gospodarstva mogoča
še le tedaj, ko bo vsako nacionalno gospo-
darstvo do skrajnosti razvilo svojo avtar-
kično eksperimentacijo. Pot do tja je
morda krajša nego si mislimo, in če danes
waleški princ prodaja svoje farme, ker so
mu pasivne, to je tudi za angleške prilike
dosti karakterističen znak. Danes je še
ves svet, posebno pa naši sosedi, zavora-
van z izgradnjo pojačane avtarkije. Samo
mi stojimo, gledamo in se čudimo. In se
ne moremo dovolj načuditi. Okrog nas
rastejo zidovi v nebo, ki jih gradijo sode-
si in vedno težje je premagati ovire, ki se
nam stavijo na pot.

Kanceler Dolfuss je čisto jasno povedal:
»Mi bi znižali uvozne carine na pšenico,
toda uvozne države ne bi od tega nič
imale. Le cena bi padla in še naši produ-
centi bi postali pasivni.« A kljub temu se
pri nas v gotovih krogih še vedno naivno
upa, da je tu mogoča izprememba v pri-
log našega agrarnega eksporta in s trdit-
vijo, da se v naši državi peča 75% prebi-
valstva s poljedelstvom in se v tem zahte-
va, naj bi se vodila neka agrarno eksport-
na politika in zanjo doprinesle žrtve eo-
lotnega gospodarstva.

Naš položaj po konferenci

Po londonski konferenci, ko jasno vidi-
mo, kakšna je smer in tok razvoja gospo-
darske politike v svetu, se moramo malo
zamisliti nad tem, kakšna situacija nastaja
za nas in ali je naziranje o agrarnem zna-
čaju naše države tako točno in pravilno.
Predvsem moramo ugotoviti, da pri nas
ena četrtina agrarnih proizvodov prihaja
na trg in od tega zopet komaj polovica za
izvoz v pošto. V celotnem izvozu pa
agrarne proizvodi ne predstavljajo niti
polovice vrednosti izvoza, kar dokazuje,
da je že danes razvita v naši državi aktiv-
nost na drugih poljih v taki meri, da pri-
hajajo vedno bolj v ravnotežje z agrarno
produkcijo. Če naši agrarni proizvodi ne
morejo več na svetovna tržišča po cenah,
ki bi kolikortoliko krile proizvodne stro-
ške, bi bilo naravno, da omejimo izvoz,
v kolikor ne moremo izdelkovati za njega
posebnih izjem ter usmerimo produkcijo
na potrebe notranjega tržišča. Kajti eks-
periment, da celota na primer za korist
ene petine države doplača 200 do 300 mi-
lijonov dinarjev za luksuz, da moremo iz-
voziti našo pšenico po cenah, ki predstavl-
jajo komaj polovico naših produkcijskih
stroškov, si lahko dovolimo samo enkrat
in pri enem predmetu. Ta šolnina nas je
stala za naše prilike mnogo preveč, da bi
jo plačevali še pri drugih predmetih, ki
ne stojijo v današnji situaciji nič bolje.
(Konec jutri.)

Sprememba zakona o zaščiti kmetov

Delna omejitev zaštite — Podaljšanje roka za posredo-
valni postopek

Beograd, 9. avgusta. p. Na osnovi čl. 6
zakona o zaščiti kmetov je ministrski svet
na predlog ministra pravde predpisal ure-
dbo o izpremembah in dopolnitvah zakona
o zaščiti kmetov, ki se glasi:

Čl. 1. Od predpisov člena 1. zakona o
zaščiti kmetov z dne 19. aprila 1932 se iz-
vzamejo oni kmetijski posesti, ki izvirajo
iz nakupa poljedelskih posestev, ako je
cena ali večji del cene dogovorjen v do-
ločeni količini poljedelskih proizvodov ali
da se te količine izplačajo v naturi ali pa
v denarju po dnevni ceni domače produk-
te borce. Za oni del cene, ki se ima izpla-
čati v gotovini, veljajo še nadalje predpisi
člena 1. zakona o zaščiti kmetov. Odredbe
tega člena ne veljajo za agrarne interese.

Člen 2. Predpisi 1. odstavka člena 1.
se uporabijo samo v kolikor dohodki dol-
žnika omogočajo tako izplačilo brez škode
za vzdrževanje dolžnika in njegove rod-
bine in za plačilo dnevnih datatev. O tem
razsoda sodišče po svobodni oceni na za-
htevo upnika, ako upnik misli, da v soraz-
merju z dohodki dolžnika mora dobiti več

kakor pa mu dolžnik nudi. Upnik mora
svojo zahtevo podkrepiti z dokazi.

Beograd, 9. avgusta. AA. Na podlagi čl.
6 zakona o podaljšanju veljave zakona o
zaščiti kmetov in uveljavitvi posameznih
predpisov zakona o izvršitvi in zavarovan-
ju z dne 19. decembra 1932 in na predlog
pravosodnega ministra je ministrski svet
predpisal uredbu o izpremembi čl. 12
uredbe o posredovalnem postopku.

Čl. 1. V prvem odstavku čl. 12 uredbe o
posredovalnem postopku z dne 4. jan.
1933 pridejo namesto besed »V roku 90
dni« beseda »V roku 9 mesecev«.

Čl. 2. Če se zaradi poka roka iz čl. 1
uredbe o izpremembi uredbe o posredo-
valnem postopku z dne 12. aprila 1933 po-
sredovalni postopek po službeni dolžnosti
ustavi, se ta ustavitev razveljavi in dol-
žnik pride v isto stanje, v katerem je bil
pred potekom tega roka. Med tem dolo-
ljene izvršitve in zavarovanja se ustavijo
prav tako tudi postopek za otvoritev ste-
čaja in prisilne poravnave.

Čl. 3. Ta uredba dobi obvezno moč, ko
se razglasi v »Službenih novinah«.

Balbovo letalo padlo v vodo

Ponta del Gada, 9. avgusta. AA. Eno
izmed vodnih letal Balbove eskadre je
strmoglavilo v morje. En član posadke
je utonil, trije so pa ranjeni.

Novi angleški poslanik v Rusiji

London, 9. avgusta. AA. Vlada je ime-
novala lorda Chilstonea, ki je od leta 1928
britanski poslanik v Budimpešti, za posla-
nika v Moskvi. Dosedanji moskovski posla-
nik sir Esmond Owey se zaradi afere z
aretacijo angleških inženjerjev v Rusiji ne
vrne več v Moskvo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2312.63 — 2323.99,
Berlin 1362.36 — 1372.16, Bruselj 799.68 —
808.62, Curih 1108.35 — 1113.85, London
189.18 — 190.79, Newyork ček 4186.05 —
4214.1, Pariz 224.35 — 226.47, Praga 169.73
— 170.59, Trst 300.68 — 303.08 (premlja
2.5 odet.). Avstrijski šiling v privatnem
križingu 8.65.

INOZEMSKE BORZE.

Zürich, 9. avgusta. Pariz 20.425, London
17.10, Newyork 380.—, Bruselj 72.15, Milan
27.17, Madrid 43.20, Amsterdam 208.65
Berlin 123.10, Dunaj 58.75, Praga 15.315
Varšava 57.75, Bukarešta 3.06.

Prva svetovna gospodarska konferenca 1. 1927.

Ko so se v drugi polovici preteklega de-
setletja pojavili jasni znaki preokreta v go-
spodarski politiki in vedno rastoča nevar-
nost svetovne ekonomske vojne, je znani
francoski finančnik Louchet dal iniciativo
za sklicanje svetovne ekonomske konfe-
rence. Vse svet se je oddahnil, ko so se v maju
1927 sestali poslovni krogi in predstavniki
gospodarskih organizacij vseh kontinentov
v Zenevi k dolgem posvetovanjem. Slišali
pa so se čudni nazori in ravnanja angli-
škega ekonomista Sir Layton je takrat v
eni seji obupno vzkliznil: »Evropa, kam
greš? Nekateri se misli, da je mrzlega in
koščenega Anglosaksa prevzel patos ali tr-
nutna emocija, pa ni bilo tako. Layton je
jasno videl posledice, ki jih mora roditi tak
preokret v gospodarski politiki. Videl je,
da so vsi dobri nasveti zaman, ker večina
vlad ne posluša priporočil poslovnega sveta.
In tako se je zgodilo, da so sklepi šve-
nevske svetovne gospodarske konference
ostali na papirju. Razvoj je šel druga po-
ta. Baš v nasprotno smer. Narodi so podvo-
jili svojo aktivnost, vlade so uporabile vsa
sredstva, da zajezijo vedno bolj rastoče
komplikacije. Efekt pa je bil baš naspro-
ten.

Razkroj svetovnega gospodarstva — Izživljanje v avtarkiji

Prišlo je do likvidacije svetovne trgo-
vine. Danes niti ena tretjina ni preostala.
Grozni nadaljnji razkrajanje in nikdo ne
more predvidevati, kje naj je meja. Situaci-
ja je postala paradoksalna, kajti zaloge su-
rovin in izdelkov ter živil so danes večje,
kakor jih je svet sploh kdaj videl, in ven-
dar je 36 milijonov ljudi brez posla ter po-
leg njih gladujejo še stotine milijonov v
Sovjetih in v Aziji. Na eni strani se seži-
gajo živila, a na drugi milijoni ne zmorejo
sredstev, da jih nabavijo, pa če je tudi ce-
na padla pod produkcijske stroške, kakor
ni nikdo mogel sanjati, in če tudi vedno
večji odstotek nacionalnega dohodka žrtvu-
jemo za svrhe socialnih datatev. Zlo po-
staja večje, brezglavost splošna in rastoče
medsebojno nezaujanje in odklapanje na-

Naš avtobusni promet hira

Če mu oblasti v kratkem ne priskočijo na pomoč, bo sploh propadel

Zagreb, 9. avgusta. Na inicijativo Zveze avtobusnih podjetij kraljevine Jugoslavije se je včeraj v Zagrebu konferenca avtobusnih podjetnikov, da razpravi o nevarnem položaju avtobusnih podjetnikov. Konferenci je predsedoval g. Anton Mihalović. Obširen referat o splošnem položaju avtobusnega prometa v državi je podal glavni tajnik direktorata »Putnika« v Novem Sadu Gajo Gračanin. Po vsestranski razpravi je bila sprejeta naslednja resolucija:

1. Savez pozdravlja načrt novega pravilnika o obveznem zavarovanju v avtobusnem prometu, ker osvaja ta pravilnik vsa ona načela, ki jih je v tem važnem vprašanju vselej naglašal tudi savez in ki odgovarjajo pozitivnim zakonskim predpisom in splošnim interesom. Trgovinsko ministrstvo se naproša, naj upošteva tudi še ostale predloge, ki jih je stavil savez, ker so upravičeni in v korist splošnosti. Pravilnik naj se čimprej izda.

2. Ministrstvo za trgovino in industrijo se naproša, da čim prej izda tudi splošni pravilnik o avtobusnem prometu v smislu člena 83 obrtnega zakona ter da se s tem pravilnikom kar najbolj mogoče popravi sedanje težko stanje avtobusnih podjetij in avtobusnega prometa v splošnem, ker so avtobusna podjetja pri nas na eni strani zaradi ogromnih fiskalnih in drugih obremenitev, na drugi strani pa zaradi zmanjšane prometa prišla v naravnost obupen položaj, tako da grozi popoln polom te

danes nenavadno važne gospodarske panoge v naši državi. V enem letu, odkar so uvedena fiskalna taksa in trošarinska bremena za avtobusni promet in predmete njegove potrošnje, je prišlo pod stečaj 10 podjetij, 14 jih je likvidiralo brez stečaja, a nad 30 podjetij je zmanjšalo svoj obrat za 50 odstotkov. Zato je nastala velika škoda ne samo za prizadete podjetnike, temveč tudi za splošnost, zlasti pa za interese narodne obrambe in narodnega gospodarstva, mnogi kraji pa, ki nimajo železniške zveze, so ostali brez avtobusnega prometa in več sto rodbin je izgubilo kruh in zaslužek.

3. Savez odločno protestira proti postopanju beograjske občine, ki je počenši s 1. avgustom uvedla še posebno 25 odstotno takso na avtobusne karte, da bi na ta način upropastila privatno podjetje, ki uspešno konkurira občinskemu.

4. Odobravajoč dosedanje delo Saveza avtobusnih podjetij, zlasti pa njegovo staljšo v vprašanju nove zakonske ureditve avtobusnega prometa, izjavljajo, da je Savez avtobusnih podjetij edino pooblaščen zastopati mnenje, pravice in interese avtobusnih podjetij in avtobusnega prometa v naši državi.

Resolucija bo izročena vsem merodajnim ministrstvom s prošnjo, naj se ta važna vprašanja čim prej uredi, ker je to ne samo v interesu prizadetih podjetnikov, temveč v interesu javnosti, zlasti pa tujkega prometa.

Prijatelji Slovenskih goric, na plan!

Največ zla smo krivi sami. - Pripravljalni odbor »Društva prijateljev Slovenskih goric«

Ljubljana, 9. avgusta.

Ne gre zgolj za propadajočo, temveč, da spregovorimo resno, pošteno o važni zadevi, v času, ko smo si složni le v tem, da vsi tožimo, da se prepuščamo čedalje bolj pasivnosti, zatekajoč se k papirnatim dejanjem, se moramo končno otestiti popolne otopenosti in resignacije, moramo spoznati, da je v delu rešitev. Naš kmet je na robu propada, tu in tam je v njem; naša bogata, lepa zemlja ne more rediti naših marljivih, skromnih ljudi; množice brezposelnih naraščajo od leta do leta; narašča pa tudi alkoholizem, širijo se socialne bolezni. Kmet prodaja izpod cene pridelka, a kljub temu mešanec se toži nad dragino. Naša zemlja je velik kapital, a ne izkoriščen, ki prinaša celo bedo in nesrečo ljudstvu. Tako je skoraj povsod v naši ožji domovini. Seveda ni mnogo bolje tudi v drugih državah. Kriza... Toda priznati moramo, da je silno težko najti bolj nepravilne in manj podjetne ljudi od nas. Največ zla smo si krivi sami.

Pred leti so začeli pri nas propagirati tujski promet za nekatere pozabljene kotičke — pozabljene in zanemarjene ter obubožane — naše lepe zemlje. Spoznali smo, da smo tuji na svojih tleh, da se nam ni niti sanjalo, kakšno bogastvo imamo. Odkrili smo Dolenjsko... Spoznali smo, da je po krivici zapostavljena za Gorenjsko. Na Gorenjskem imamo res že pravo tujkoprometno industrijo, zato je še bolj očiten kontrast z drugimi deli naše zemlje, ki so skoraj povsem neznani celo bližnjim domačinom. Kdo ve kaj več v Ljubljani o Slovenskih gorah, kot da tam prideluje opojno vinco? O Slovenskih gorah ali Priekih niti nihče ne piše toliko kot n. pr. o Bosni. Da, Ljubljana ima tesnejše stike z Bosno in Dalmacijo kot s Slovenskimi gorami! Na ljubljanskem živilskem trgu je vedno več bosanskega sadja in grozdja kot priekškega, čeprav se to sadje lahko kosa z vsem drugim evropskim. Zlastno in značilno je, da celo uvažamo sadje in grozdje iz oddaljenih držav, dočim nam naše izvrstno sadje zgine pred nosom! V Slovenskih gorah pridelajo nešteto vagonov žilnih jabolk v jabolčnicah, ki je imajo še pozimi toliko, da z njo napajajo celo živino, ker je ne morejo porabiti. Redki kupci kupujejo jeseni in pozimi jabolka napoli zastopaj, po 80 par kg žilnega. Vinogradniki, zlasti mali posestniki, prodajo vino, če imajo srečo, sicer ga morajo popiti sami. Marsikje se ljudje utapljajo v pijači, ki se jim spevzre iz blagoslova v prokletstvo.

Človek se mora čuditi, zakaj so Slovenske gorice tako pozabljene, kot da jih ni na zemljovidu dravske banovine. Srce mo boleti vsakogar, ne le lokalnih patrijotov, ko vidi, da je ta košček našega prelepega in razkošnega sveta tako odrezan celo od ožje domovine, da je v našem domovinstvu bela lisa, ter še mnogo bolj neznan Ljubljani (čeprav je v nji približno osmina Priekov) kot Bela Krajina.

Ne propagiramo lokalnega patrijotizma in ne nobene separatizma, ki nas je tako dolgo razdvajal in razkrajal. Nasprotno, želimo, da izgine separatizem, da se medsebojno spoznavamo, se učimo ceniti bogastvo in lepoto vseh delov naše zemlje. Prijatelji Slovenskih goric žele gospodarskega in socialnega podviga zapuščenim Slovenskim goram, hotejo jim pomagati praktično, ne le z besedami, hotejo odkriti njihovo lepoto sveta, nameravajo organizirati prodajo priekških pridelkov in hotejo seznanjati Prieko s tujci, kot tuje s Prieki. Sinoči se je osnoval v hotelu »Metropol« pripravljalni odbor »Društva prijateljev Slovenskih goric«. Predsednik pripravljalnega odbora je g. M. Spindler, namestnik finanč. direktorja v p. inicijator ustanovitve društva pa je g. Anton Petelin, ravn. Zveze združenj gostinčarskih občin. Že to, da je inicijator po rodu Dolenjec, dokazuje, da stvar ne diši po patetičnem lokalnem patrijotizmu. Pripravljalni odbor je predložil društvena pravila. Čim bodo potrjena, bo ustanovni občni zbor društva. Z organizacijo morajo hiteti, ker nameravajo prirediti že ob trgatvi velik izlet v Slov. gorice. Ob tej priliki bodo izdali krasen prospekt, ki ga razdelje izletnikom. Do jeseni nameravajo ustanoviti še tudi gospodarsko združenje v Slov. gorah. Zadržba bo zalagala Ljubljani in druge kraje s sadjem, poskrbela bo, da bo priekško vino v Ljubljani zopet našlo isto mesto, ki mu pripada

Odhod šolskih sester iz Ptuja

Ptuj, 8. avgusta.

Povabil jih je leta 1928. v Ptuj prejšnji mestni župan g. M. Brenčič. Odkazal jim je prostore v poslopju bivše »Mladike«. V tem poslopju pa sta tisti čas že bila nastanjena dva močna državna učna zavoda: v pritličju in v prvem nadstropju deklinski mestna osnovna šola, v I. nadstropju in v 2. nadstropju pa državna meščanska šola s koedukacijo. Mestni župan g. M. Brenčič se je pri tej priliki prav malo oziral na dejstvo, da ima večji del porabnih prostorov že meščanska šola v uporabi, nego je razkazoval vse prostore te bivše »Mladike« — zasedene in nezasedene — kakor da bi vsi tisti bili takoj na razpolago šolskim sestrar. Takoj pri vselitvi šolskih sester se je moral nameram takratnega g. župana upreti ravnanju meščanske šole.

Šolske sestre so se res silno prizadevale prirediti razne tečaje za dekleta iz mesta in iz okolice Ptuja. Delale so zato tudi primerno reklamo, ali kljub vsem naporom vsi ti tečaji niso mogli prav uspeti. Vzrok za to tu ni treba navajati, dejstvo je, da so bili tečaji od leta do leta krajši, da so imeli vedno manj in manj obiskovalcev in da so polagoma sami po sebi ugasnili.

Zaradi te vselitve šolskih sester v poslopje je bila takrat državna meščanska šola silno utesnjena. Ko je morala zaradi vedno naraščajočega števila učencev in učenk odpreti skoraj vsako leto nove vzorednice, je dobila od mestne uprave v poslopju »Mladike« potrebne učnice vedno le po hudi borbi. Mestno načelstvo nikakor ni hotelo izročiti potrebnih prostorov meščanski šoli, ker je bilo iste dohodo v uporabo šolskim sestrar, da se isti za svoje tako skromno število gojenk nikakor niso rabile. Od silno malega števila gojenk (4 do 7) tudi šolske sestre niso mogle dobiti toliko dohodkov, da bi bile mogle mestni občini plačevati skrajno nujno najemnino. Ko jim je mestna uprava šla tako daleč na roko, da jim je zaradi te okolnosti še bolj znižala najemnino, tudi iste zaradi skrajno slabe frekvence svojih tečajev niso zmogle.

Sploh je bilo pozivanje šolskih sester iz Mladice v poslopje bivše »Mladike«, kjer sta itak že imela dva potrebna in prav močna državna prosvetna zavoda svoje prostore ravno v dovoljno udobnosti in potrebni možnost potrošnega svojega razuma, eden najbolj nepremišljenih ukrepov prejšnje mestne uprave. Mestna uprava je imela zaradi nepriporočne utesnitve državne meščanske šole glede potrebnih lokov same stisniti in nepriključno, razen tega pa je še imela za šolske sestre in za njih tečaje precejšnje stroške. Sedanja uvidnejša mestna uprava, ki kaže prav veliko smisla za potrebe domačega šolstva, posebno državne meščanske šole, ki nudi dekletom tudi izvrstno naobrazbo, posebno v praktičnem gospodinjstvu, je končno uvidela, da v tem poslopju za tri zavode ni prostora, ker so podstrešni prostori naravnost v učne svrhe nerabni, in uporabi kvečjemu za shrambo oziroma malo stanovanje. Meščanska šola zabi vzporednice za svoje naraščajoče število učencev in učenk in tudi mestni deklinski osnovni šoli je treba vendar enkrat odkazati vse potrebne prostore, ki jih dosedaj res še nima. Pred vsem ta okolnost in končno tudi nepotrebnost stroškov mesta za namene šolskih sester so bili povod, da se je mestna uprava morala odločiti, da šolskim sestrar odpove nadaljnjo uporabo prostorov.

Mednarodni table tenis turnir na Bledu

Tekmovalcev je bilo 76, med njimi več inozemcev. - Pokal bana dr. Marušča si je priporil Somborčan Hekner

Bled, 8. avgusta.

SK Ilirija je priredila v dneih od 5. do 7. avgusta na Bledu mednarodni table teniški turnir v Kazini Parkhotela. Prokrovit teletvo prireditve je prevzel kraljevič Andrej. Za turnir se je prijavilo 76 tekmovalcev, med njimi več inozemcev. Omeniti bi bilo zlasti Brücka, Springerjevo in Schweigerjevo (vsi Avstrija), brata Wert, Heimer (OBR), Mitle (Francija), in baroneso Reitz (Madžarska). Od Jugoslovenov je bila zastopana elita naših tekmovalcev, tako Somborčana, državna prvačka Hekner in Maksimović, Weiler (Zagreb), La-Još Nemec (Hermes), Cimpermanova (Mura), od Ilirije pa Weissbacher žila in državna prvačka Dečmanova.

Na turnirju so tekmovali verifikirani in neverifikirani igralci, in sicer v singlu gospodov 24 verifikiranih in 31 neverifikiranih, v singlu dam pa 7 verifikiranih in 6 neverifikiranih. Igralo se je po best of five sistemu, v finalu v singlu dam se je zaradi pomanjkanja časa igral po sistemu best of three.

V singlu gospodov so prišli v finale Hekner, Weiler, Weissbacher in Nemec. Zmagal je Hekner, ki je premagal vse svoje nasprotnike v treh setih in je edino Weissbacherja premagal šele po štirih setih. Drugi je bil Weiler z dvema zmagama, tretji Weissbacher: Brück v semifinlu, ki jo je po težki borbi zmagal Weissbacher. V predtekmovalnih so med drugim izpadli brata Wertheimer in vsi Zagrebčani. Zmagovalec Hekner si je priporil pokal bana dr. Marušča, prehodni pokal Ilirije in srebrno plaketo. Drugi Weiler je dobil pokal Ilirije in srebrno plaketo, ostala dva dva pa srebrni plaketi.

V singlu dam je presenetila Mletna Maksimovičeva, sestra dečmanove prvačka,

ki je v semifinlu pod odlični igri v treh setih izločila Cimpermanovo. V finale so se plasirale: Dečmanova, Schweigerjeva in Maksimovičeva. Državna prvačka Dečmanova, ki je gladko premagala vse svoje nasprotnice, je imela v finalu težko borbo z Dunajčanko Schweigerjevo in jo je porazila z 19:21, 22:20 in 21:15. — Schweigerjeva je v drugem setu že vodila s 20:14, v odličnem finisu pa je Dečmanova dosegla 8 zaporednih točk. Dečmanova si je priporila pokal Ilirije in srebrno plaketo, ostale pa so prejele plakete.

V dvojbi gospodov je nastopilo 8 parov. V finale sta prišla samoborčka para Hekner - Mayer in Maksimović - Gradjanek. Prvi par je gladko zmagal v treh setih, ko sta že v semifinlu eliminirala v štirih setih Ilirijanecki par Weissbacher - Žiža. Zmagovalci so prejele srebrne plakete.

V mixed dvojbi je tekmovalo 7 parov. Zmagal je par Ilirije Dečmanova - Weissbacher, ki sta v finalu gladko porazila v treh setih par Maksimovič - Hekner. Zmagovalca sta prejele srebrni vasi Ilirije in plaketi. Odlični par Schweigerjeva - Brück (Avstrija) je izpadel že v semifinlu proti pari Ilirije Dečmanova - Weissbacher. Finalne tekme o se odigrale v spodnji dvorani Kazine v ponedeljek od 1. do 18. ob prisotnosti sreskega načelnika dr. Vrečarja, ki je zastopal bana, blejskega župaia Vovka, predsednika Ilirije inž. Bloudeka in člana uprave dr. Berce. Po tekmovanju je dr. Berce v imenu prireditelja pozdravil tekmovalce in razdelil darila. Zlasti se je zahvalil blejski občini za veličastno podporo.

Turnir je potekel brezhibno, le časovno se je malo zavleklo.

Nesreča nikoli ne počiva

Ljubljana, 8. avgusta.

Včeraj popoldne se je peljala po Florjanski ulici na Start trg 23letna šivilja Ivanka Menočejeva iz Cerkvene ulice. Na Starem trgu je začela ob kamen na cesti in padla tako nesrečno s kolesa, da si je zlomila levo in tudi zadobila resne notranje poškodbe. — Strmi trojanski klanci so zahtevali že mnogo žrtv. Včeraj se je na Trojanskem ponesrečil Dunajčan Jan Wata, ki se je na kolesu pripeljal iz Avstrije in hotel preko naše države v Trst. Padel je s kolesa, si zlomil desno nogo in desno roko ter se tudi nevarno poobil na glavi. — Peter Avbelj, 50letni posestnik iz Moravč, je včeraj doma podel in si zlomil levo nogo.

Prav huda nesreča se je po pripetila včeraj v Komarni, občina Dobrova. Pri Kostrjevih so na slalomskem rezu slamo, 23letna domača hčerka Marija je pa po nesreči zašla z levo v stroj, ki ji je odrezal roko nad komolecem. Nesrečnica je izgubila mnogo krvi in je njeno stanje precej resno. Vse ponesrečence so prepeljali v ljubljansko bolnico.

Živilski trg

Ljubljana, 9. avgusta.

Med sredo kot tržnim dnem in ostalimi dnevi ni posebne razlike na našem živilskem trgu. Vendar so gospodinjstva, zlasti starejše, zveste tradiciji ter se zalagajo ob sredah mnogo bolj s raznimi dobrotami kot n. pr. ob ponedeljkih. Prodajalci pa ni mnogo več ob sredah, ker jih je vsak dan mnogo.

Na sadnem trgu je nedavno začelo zastajati kupčije življenje, ker je sezona za črešnje minila, drugačja sadja pa še ni bilo. Zdi se pa tudi kmečki sadni trg čedalje bolj obložen. Med kmeti je največ Belokranjcev, ki so postali zadnja leta zelo podjetni. Prodajajo hruške, češnje (ringlo) in tudi že jabolka. — Okoliščani zalagajo trg še vedno z borovnicami, ki jih prodajajo po 1.50 Din kg. Hruške in češnje imajo enako ceno 3 do 5 Din kg. Malin je letos nekoliko manj, zlasti črnih, ki jih je danes prodajalec le ena kmetica, in sicer po 2.50 Din liter. Rdeče maline so po 4 Din liter. Meščani jih kupujejo le na debele, ker kuhajo malinovce.

Gobarji tožijo, da je suša ter da bi gose rasle ob bolj vlažnem vremenu. Danes je prodajal vrhne le en prodajalec, zato so pa bili tudi drugi, 7 Din merica, ali velika goiba 5 Din. Tudi liske ni mnogo, ki jih gospodinjstva itak ne cenijo posebno. Branjevi na kmečkem sadnem trgu so si začeli zalagati s slaščičarni bučami, ki so zdaj še precej drage, 3 do 5 Din kom. Marelice prodajajo po 5 Din kg, a niso posebno lepe. — Sploh opažamo, da prihajajo na trg marelice iz južnih krajev neobrane in nepravilno pakirane. Lepega sadja na našem kmečkem trgu navadno niti ne vidimo. No, branjevi pa prodajajo tako rekoč standardno papriko, ki je zdaj dobila že tri komade za dinar.

Kmetice na zelenjadem trgu prodajajo tudi mnogo vrst živil na komade, zato je težko govoriti o gibanju cen. Tako n. pr. dobijo tri kolerabe za dinar, 4 do 5 komadov česna za dinar, 5 do 8 komadov pece po isti ceni, ali celo košarico salate za dinar; cene se ravna pred vsem po debelosti sortirja.

Kumarje za vlaganje lahko dobijo 100 za 8 Din, dočim so velike po 0.75 do 2 Din komad. Gospodinjstva morajo torej barantati za pare oziroma da jim prodajalec še kaj navzgo. Razen krompirja, stročjega fižola, graha in kislega zelja ne prodajajo kmetice skoraj ničesar na težo. Zaradi tega pa ne gojijo. Praktično je skoraj nemogoče, da bi imela vsaka kmetica tehnično, zlasti se, ker je navadno huda gneča na trgu, tršne mize so pa vedno preoblozene. Kmetice rade popuščajo pri ceni do skrajnosti, samo da prodajo blago čim prej. Zdi se n. pr. dobijo tu in tam krompir po 75 par kg. Nihakor pa ni lepo, če gospodinjstva, ki nimajo potrebe za pare, izrabljajo stisko kmetice ter jim naravnost diktirajo cene.

Na perutninskem trgu je bilo danes zopet malo jaja, kot navadno zadnje čase med tednom, ko ne smejo na trg prekupčevalci. Kmetice so ponujale malo po večini le lepa jajca, ki so po 1.25 Din par. Pivčanci so zdaj pravej tožili in jih dobijo po 24 in 28 Din par.

Na Sv. Petra nasipu je bilo precej krompirja, ki ga prodajajo na debele po 75 par kg, toda treba je barantati.

Tatovi na delu

Ljubljana, 8. avgusta.

Poročali smo nedavno kako so na ljubljanskem stadionu o priliki cerkvenih slavnosti spretno poslovali žeparji. Policiji prihajajo še vedno prijave o tatvinah, kako prefrigan so pa bili žeparji, pa najbolj dokazuje naslednja primera: Na celjsko policijo je prinesel trgovec Josip Jagodič lepo rjavo usnjato denarnico z listnico, ki jo je našel v svojem žepu. Nekdo mu je to listnico podtaknil. Žepar, ki je listnico izmaknil, se v gneči najbrž ni mogel ganiti, naglo je izpraznil listnico in jo vtaknil najbližjemu sosedu v žep. Tudi neka kmetica je našla v svoji košari večjo denarnico. V Jagodičevi listnici je bil listek z napisom: Saltheus rodell. Kisikova kopel. Drogerija Gregorij.

Policija je prejela brzojavko o velikem vlomu, ki je bil v noči od 6. na 7. t. m. izvršen v Tuholju v brežinskem okraju. Neznan vlomilec so iz trgovine Vilijama Horvata pobrali za 70.000 Din manufakturnega blaga in kož ter ukradeno robo naložili na avtomobil, ki je zdrvel proti Breziciam.

Rudarski otroci na počitnicah

Trbovlje, 7. avgusta.

Številnim otroškim kolonijam, ki tabore širom naše lepe Gorenjske, so se v drugi polovici preteklega meseca pridružili tudi rudarski otroci, ki jih je tukajšnja bratovska skladnica tudi letos okrog 50 poslala na svoje stroške na svež zrak, da si okrepe rahlo zdravje. Izbrali so si prelep kotiček v divni Sorški dolini v bližini Gorenje vasi nad Škofjo Loko. Nudil jim je prav vse, po čemer so srčno hrepeneli v naši zakuhani, prašni in črni dolini.

Ob robu temnega smrekovega gozda si je mladina postavila za štiritedensko letovanje 17 lepih in velikih otrokov, ki so last bratovske skladnice. Prvi dnevi so bili namenjeni ureditvi taborišča, postavitvi kuhinje, prostora za kopanje in druge telesne potrebnosti. Ko je bilo taborišče urejeno, se je pričelo taborsko življenje v pravem pomenu besede. Vodstvo taborjenja, ki je bilo poverjeno podpredsedniku krajevnih bratovske skladnice g. Alojzu Hrušvarju in učitelju g. Adalbertu Božiču, je sestavilo taborni red, ki ga je morala mladina točno upoštevati. Naši taborniki so napravili tudi več izletov v okolico, od katerih naj omenimo onega v Zire ob državni meji, obiskali so pa tudi Podpleške toplice, kjer se je decu tudi veselo kopala. Prav posebno pa moramo poudariti nacionalni vzgojni pomen obiska groba dr. Ivana Tavčarja na Visokem, ki sta ga priredila z otroci učitelj g. Božič in g. Hrušvar, katerim je dvorna dama gospa Tavčarjeva ljubeznivo razkazala in obrazložila vse za namitvosti in podrobnosti iz življenja in dela velikega pokojnika, katerega grobnico je rudarska mladina globoko zamaknjena molče opazovala in položila na njo šopek nageljnov.

Toda kakor naša mladina črnih Trbovelj na počitnicah ni pozabila, tako je tudi Trbovlje niso pozabile. Skoraj vsako nedeljo, pa tudi med tednom je prišel eden ali drugi iz naše žalostne doline ter ji prinesel novic, katere pa je zvedela prav za prav že iz naših dnevnikov, posebno pa iz »Slovenskega Naroda«, saj je redno vsak dan prihajal. — Nekega popoldne se je pripeljal v naš mirni kotiček naš rudniški ravnatelj g. ing. Fran Loskot s svojo dobro soprogo, ki sta našo dečo bogato obdarila in se z njo ljubeznivo in prijazno razgovarjala. Ves tabor je bil ta popoldan na nogah, kakor bi bil največji praznik, saj za našo mladino je tudi bil, saj se ob največjih praznikih ni bila tako obdarjena.

Tudi na najvišjo planino škofjeloškega pogorja, na Blegoš (1670 m) se je povzpeli učitelj g. Božič z našo mladino. Odtod se je nudil mladini prekrasen razgled na naš Triglav in na vse okoliške gore in planine, kar so ostalo naši mladini v neizbrisnem spominu.

Administracija taborišča je bila v večjih rokah g. Hrušvarja, ki je že lani z velikim uspehom vodil kolonijo in kateremu se ima naša mladina največ zahvaliti, da je vsestransko toliko pridobila, tako na zdravju, kakor tudi na prelepih užitkih v solnčni in zdravni planinski naravi. Zagorela lica pričajo, kako korist, naši mladini solnce, voda in dober planinski zrak. Tudi učitelj g. Božič je bil mnogo trudil z nadzorstvom, saj je bil v taboru ves čas vzor

ren red in disciplina, skrbel pa je tudi, da je bilo tudi v pogledu zdravja otrok vse v najlepšem redu, ker mu je bila poverjena poleg tega še tudi dolžnost prve pomoči v nesgodih itd. Pozabiti se pa ne sme tudi zaslug kuharice ge. Hudarini, ki je skrbela v pogledu sadostne in dobre hrane za našo mladino tako, kakor za svoje otroke.

Rudarski starši so po pravici hvaležni tako bratovski skladnici, kakor tudi odgovornim organizatorjem taborišča, da so jim vrnilo mladino tako zdravo in okrepčeno.

Beležnica

Koledar

Danes: Sreda, 9. avgusta: karoličani Roman, Našemi; pravoslavni 27. julija.

Današnje prireditve.

Kino Matica: »Kubanska ljubavna pesem«.

Kino Šiška: »Gospa ne želi otroka«.

Dežurne lekarne

Danes: Bahovec, Kongresni trg 12, Hočevar, Ljubljana VII., Celovška cesta 34 in Ustar, Sv. Petra cesta 78.

Uzped sita

in rešeta

Kdo pravi, da naša trgovina ne cvete? Pa še kako cveti! Seveda ne tako, kakor stare hlaje na beraču, temveč bogotno in uspešno. Saj dobiva mlade in torej na more držati, da komaj se diha. Tako govore samo trgovci, ni pa vemo, da se pojavljajo nove panoge v naši cvetoči trgovini, in to je najboljši dokaz, da ji konkurzi in prilatne poravnave še niso izsesale vseh življenjskih sokov.

Kar čez noč smo dobili novo trgovsko robo in smo zastran nje v zadregi, ker ne vemo, v katero branžo bi jo prišli. Kolonijalna roba ni, manufakturna takisto ne, mešano blago tudi ne. Koncesionirana ta roba še ni, prodajamo in kupujemo jo napol pod roko, nekam sramežljivo in vendar z najboljšo voljo, koristiti našemu narodnemu gospodarstvu. Kmalu bo konec šolskih počitnic in na Vodnikovem trgu se začne zbirati naša nadebudna mladina, da se za mal denar oboroži za veliko učenost. Ko bo študentovski sejem pri kraju, bomo pa lahko preselili na Vodnikov trg sejem z našo najnovejšo trgovsko robo, saj sta si ta dva sejma močno podobna... Za prvo... za drugo... Mesti... Prastedione... Koncentrirati bo pa treba to trgovino že zato, da se bodo vsi nekoliko ustavile cene in da pride procent v neposredni stik s konzumentom.

Šah

Šahovski klub v Škofji Loki

Škofja Loka, 8. avgusta.

V petek ob 20. uri bo v salonu pri Cestu ustanovni občni zbor šahovskega kluba za Škofjo Loko, ki mu je banska uprava potrdila pravila, obenem mu je dala s tem možnost še krepkejšega razmaha vsem prijateljem te zanimive kraljeve igre. Šahovski klub v našem mestu si je takoj od početka svojega delovanja pridobil velike simpatije, ker si drugače ne moremo misliti, da bi bil zbral v tako kratkem času pod svojim okriljem okoli 40 šahistov, ki merijo svoje sile na črno belih poljih. Klub je odigral do sedaj tri simultane. Prve se je udeležilo 13 igrancev, proti njim je igral g. Feliks Globočnik iz Kranja. Domačini: so se še nekaj izkazali. Štirje so igro dobili, 4 remizirali, pet pa izgubilo. Druga simultanka je našla na pozornosti 14 šahistov, ki so igrali napram Ljubljancu Josipu Matulju. Dobili pa so samo 4 igre, vsi ostali igralci so bili matirani. Zadnje simultane se je udeležil g. Mirko Kragelj iz Ljubljane. Ogorčena borba se je začela sredi popoldneva in se je zavlekla pozno v noč. Pa so imeli Škofjeločani hudega nasprotnika, saj so prav vse partije izgubili!

Šahovski klub je imel seveda v programu še razne druge zanimivosti, a jih ni mogel izvesti, ker so bila pravila šele vložena. Sedaj bo to lažje. Klub pravi v svojih pravilih, da ima nameno gojiti in pospeševati šahovsko igro, prirediti turnirje, matche, simultanske produkcije vseh vrst, skratka pospeševati šahovske prireditve. Na ustanovnem obnem zboru bo poročal pripravljalni odbor, določila se bo članarina, čitala se bodo pravila in izvolilo stalno vodstvo! Pripravljalni odbor vodi mag. pharm. Oto Burdych, tajnik odbora pa je g. Vraničar.

Iz Škofje Loke

— Blagohotno opozorilo. Sicer je to stvar osebne okusa, a vendar se nam ne vidi prav, da bi se uporabljale plavalne hlazke drugod, kot na prostoru, ki je določen za kopanje. To velja tudi za ono mladino, ki je zašla v nedeljo popoldne na Sokolovo telovadnico pomanjkljivo oblečena. Prav tako spodtakljivo je bilo vedenje nekega dečka, ki se je oblačil kar vprilo vseh ljudi, ki so prišli gledat sokolski nastop. Čud dostojnosti ne sme biti v nobenem primeru žaljen, pa čeprav je — vroč! V bodoče naj se take malenkosti opuste.

— Poesenmajte! Nekateri škofjeloški stanovniki so pričeli krasiti svoja stanovanja s cveticami, kar Olepševalno društvo že ves leta samo živo propagira. Sveže cvetje na oknih, verandah in pročeljih stavn napravi res najugodnejši vtis in bi želeli samo, da dobe prvi prijatelji lepega cvetja mnogo posnemalcev in to prav po vsem mestu. Naravnost v okras je Mestnemu trgu veranda Homanove hiše, kjer so si omislili domači krasen nasad pelargonij. Pa tudi v Karlovcu je par hiš, ki imajo okna in verande okrašene tako bogato s cvetjem, da jih je kar veselje pogledati. Meščani, posnemajte!

— Prosvetno in podporno društvo »Edinost« v Škofji Loki pripravlja za prihodnjo nedeljo našim meščanom prijetno presenečenje. Na Odetovem dvorišču bo popoldne ob 17. posebna prireditev naših emigrantov, ki se je udeležijo tudi številni gostje iz Ljubljane. Spored obsega 16 pevskih in glasbenih točk, ki jih bo izvajal mandolinistični in pevski zbor društva »Tabor« iz Ljubljane pod vodstvom gosp. Venturinija. Vse izkupiće se porabi za brezposelne, baš zato pa vabimo vse prijatelje lepe pesmi in glase, da se klicu »Edinosti« v čim lepšem številu odzovajo.

*Proti
zobnému
kamnu*

SARGOV
KALODONT

**Finalnim igram je prisostvovala kraljica Marija — Bled
naj dobi primerna teniška igrišča**

— Kolikor vas poznam, ste imeli smolo, da sem prišel jaz presgodaj v urad.

— Dragi striček, rad bi še 100 Din
a potovanje na Dunaj.
— Saj sem ti jih dal 1000!
— Da, toda nerad bi menjal tako ve-

A. D. Dančič

141

Dve siroti

Roman

Ime lepe sirote, izgovorjeno v tem težkem trenutku, je napravilo na Henriko vtis, ki ga je Marjana pričakovala. Izbrala je Henrikinu ginjenost in ji potisnila v roko potrdilo o pomilostitvi, ki ji ga je bil prinesel zdravnik.

— Vzemite to! — je dejala.

— In ker je Henrika še vedno okleva- la, je spregovoril še zdravnik.

— Vzemite, to je listina, ki vam odpre vrata jetnišnice...

— To je rešitev Luize... Luize, ki vas nestrno pričakuje... je pripomnila Marjana. Solznih oči je objela njo, ki ji je žrtvovala svojo svobodo.

Ta prizor je bil zelo kratak. Kar je završalo med prisotnimi. Prihajala je sestra Genovefa k jetnicam, pripravljeno k odhodu. Zdravnik je takoj uganil, da prihaja še posebej k Henriki, da bi jo bodrila v tem težkem trenu.

— Sestra Genovefa! — je dejal in se ozrl na Marjano, kakor bi hotel reči, da žrtve, ki si jo nalaga, ne bo doprinesena.

In res je stopil Mareš k predstojnici, rekoč:

— Častita sestra, izvolite pregledati ta seznam in potrditi, da so zbrane tu res vse jetnice, določene za izgon.

— Vse je izgubljeno! — je zašepetal zdravnik Marjani, ki je povešenih oči krčevito stiskala Henrikin roko.

Do solz ginjena je Marjana zašepetala v odgovor:

— Bog tega ni hotel.

— Predstojnica je stopila k Marešu. In klicanje se je pričelo:

— Franciška Moravdova!

Sestra Genovefa se je ozrla na jetnico s tem imenom in pripomnila:

— Da, to je ona!

— Jeana Raymondova!

— Da!

Mareš je klical po imenu še druge jetnice. Končno se je pa obrnil k Marjani:

— Henrika Gerardova!

Marjana je brez oklevanja stopila naprej. Proseče je uprla pogled v predstojnico in vprašala z drhtečim glasom:

— Vi?

— Sestra Genovefa se je hotela temu upreti. Kar je stopil k nji zdravnik in pokazal na Henriko; z oči je prosil predstojnico, naj se usmili ubogega dekleta.

Vsa zbegana in globoko ginjena je gledala predstojnica zdaj Marjano, čakačjo s sklenjenimi rokami na odločitev, zdaj na Henriko, ki si ni upala črhiniti niti besedice.

Mareš je še vedno čakal na odgovor. Tedaj je napravila Marjana zadnji poskus.

— Usmilite se me, častita mati! — je vzkliknila in padla pred predstojnico na kolena. — Blagoslovite me, kajti ta odhod očisti grešnico...

Tiho je pa pripomnila:

— In reši nedolžno žrtve...

— No, častita sestra, — jo je pri- ganjal Mareš.

Šlo je za odločitev o Henrikini usodi.

Predstojnica, ki vse svoje dolgo življenje ni poznala laži, ker jo je smatrala za velik greh, je položila Marjani roko na čelo. Ozrla se je v nebo in odgovorila odločno:

— Da... zares... to je Henrika Gerardova.

Dvojni krik se je razlegel iz prs dveh jetnic, prva je nastopala za dru-

go težko pot v izgnanstvo in sramoto.

Sestra Genovefa je ta čas dvignila Marjano in jo objela. Solze so ji pri- tekale po licih in prosila je boga, naj ji odpusti laž, ki jo je bila zagrešila iz plemenitega nagiba.

Marjana se ji je pa iztrgala iz objema in odšla za Mareštom. Stopila je na svoje mesto med jetnicami, pripravljeno na pot v izgnanstvo.

Vrata v ograji so se odprla in jetnice so odšle.

Tedaj se je ozrla sestra Genovefa na zdravnika, ki je podpiral Henriko. In solznih oči je dejala:

— Ah, doktor, moja prva laž!

— V nebesih jo sprejmejo kot do- bro delo, — je odgovoril zdravnik.

— — — — —

Ko so se vrata za nesrečnimi jetni- cami zaprla, so se redovnice poveše- nih glav počasi vračale v jetnišnico.

Zdravnik je prijel Henriko za roko in jo odvedel k predstojnici, rekoč:

— Rešili ste nedolžno, zdaj sem pa jaz na vrsti, da rešim ubogo žrtve...

In upam, da mi bo nebo naklonjeno, kakor je vam poslalo moč, da ste stori- li to delo pokore.

— Mati! — je dejala Henrika, — molila bom... molila vse življenje za vas, ki ste storili vse, kar je bilo v vaših močeh, da zopet najdem svojo sestro, za vas, ki ste se usmili dveh sirot...

— — — — —

Odhajajoč iz kabineta policijskega ravnatelja, kjer je poročal, kako je iz- polnil njegova povelja, je srečal Ma- rest Picarda.

Stari sluga je napravil ravnodušen obraz in vprašal:

— No, kaj je novega, gospod Ma- rest? Mi prinašate vesele novice? Se je moj gospod že potolažil?

— Menim, da nima prav nobenega povoda jeziti se, kajti rešen je...

— Česa?

— Nekoga, ki mu je nedavno delal velike skrbi, kajti...

Za hip je obmolnil, potem pa vpra- šal:

— Kaj res ničesar ne veste? Kaj niste bili tam...

— Kje pa?

— Pri dogodku v predmestju Saint- Honore...

— Vem, vem, — se je zasmejal Pi- card in skomignil z rameni... — are- tirali so... begunce.

— Begunce, če že hočete, toda še svoj živ dan nisem videl kaj takšnega.

— Jok... kriki... gromska strela! to je vedno ista pesem. Poznamo to.

— Kaj še... kaj še, vi nepopolniji- vi dvomiljenci. Bile so resnične solze in kriki pravega obupa... Priznam, da sem bil globoko ginjen, toda treba je ubogati... in bogne...

— Odvlekli ste gospodično... Lepo dekle...

— Tega vam ne morem povedati, ker nisem videl njenega obraza, ki si ga je zakrivala z rokami.

— Ah!

— In pa, nisem jo odvedel v Salpe- triero; čim je bila aretirana, jo je prev- zel častnik z vojak. Gromska strela! Danes pa ni bilo tako.

— Kako to?

— Ker sem jo danes sam posadil v voz za ženske, ki gredo na Louisiano...

No torej, vedite, da je bila Henrika Gerardova še posebej priporočena guver- nerju...

— Priporočena guvernerju... glej, glej!

— Na željo policijskega ravnatelja bodo ravnali z njo tam čisto drugače nego z drugimi jetnicami. Kdove, mor- da se na Louisiano še omoži.

— Omožila da bi se... ona?

Francija je bogata

Dolgovi tujih držav Franciji znašajo 15.492.000.000 frankov — Jugoslavija je dolžna Franciji 925 milijonov

Zanimiva je ugotovitev, da so izročile francoske hranilnice okrog 150 milijonov frankov depozitni blagajni v Pa- rizu v normalnem tednu baš letos, ko svet najbolj tarna o gospodarski krizi. Če pomnožimo to vsoto s številom ted- nov, dobimo težke milijarde, prihranje- ne samo v hranilnicah, ki navadno sprejemajo denar le do 20.000 frankov na eno pravno osebo. Še jasneje nam stopi pred oči narodno bogastvo Fran- cij po vojni, v debelih in suhih letih, če pogledamo, koliko je Francija posodila tujim državam. Leta 1919 je posodila Kitajski 23 milijonov frankov, 1. 1929 Madžarski 64 milijonov, 1. 1923 Kitajski 44 milijonov frankov, Avstriji 170 milijonov, Belgiji 400 milijonov in Rumuniji 875 milijonov frankov, 1. 1924 Nemčiji 325 milijonov frankov, 1. 1925 Avstriji 71 milijonov in Belgiji 45 milijonov frankov, 1. 1926 Avstriji 75 milijonov frankov, 1. 1927 Poljski 2 milijardi fran- kov in Madžarski 96 milijonov frankov, 1. 1928 Turčiji 770 milijonov frankov, 1. 1929 Rumuniji 640 in Belgiji 130 milijonov frankov, 1. 1930 Nemčiji 2 in pol milijarde frankov, Madžarski 600 milijonov in republiko Čile 35 milijonov frankov, predlanski Angliji 2 in pol milijarde frankov, Jugoslaviji 925 milijonov, Rumuniji 575 milijonov, Madžar- ski 354 milijonov, Finski 300 milijonov in Poljski 400 milijonov frankov, lani Češkoslovaški 600 milijonov, nemški Dr- žavni banki 625 milijonov in Avstriji 350 milijonov frankov.

Poedine države dolgujejo Franciji ka- kor sledi:

	frankov
Nemčija (z Državno banko)	3.450.000.000
Anglija	2.500.000.000
Poljska	2.400.000.000
Rumunija	2.090.000.000
Madžarska	1.114.000.000
Jugoslavija	925.000.000
Turčija	770.000.000
Avstrija	666.000.000
Češkoslovaška	600.000.000
Belgija	400.000.000
Finska	300.000.000
Bolgarija	175.000.000
Kitajska	67.000.000
Čile	35.000.000

Skupaj 15.492.000.000

Po ogromnih finančnih izgubah, ki jih je imela Francija v Rusiji po boljševiškem prevratu, je to zopet velik uspeh, ki nam obenem kaže, da lahko narod obogati tudi v najtežjih časih, če ima moč, ki ga znajo voditi. Ne glede na globoko pasivno bilanco zunanje trgo- vine in zadnjih letih kupčijo Francozi ved- no nove milijarde, in sicer v prvi vrsti s svojo vzorno varčevnostjo. Zal pa ima ta čednost svoje slabe in dobre strani. Denar je v hranilnicah, v papirjih v tu- jini in v nogavicah, pri tem pa kaže ve- čina francoskih mest, vasi, poštne urad- ovice, kolovorov itd. žalostno sliko po- polne zanemarjenosti in zapuščenosti. Kar ne prenese takoj otipljivega in vid- nega dobička, v to Francoz ne investira denarja.

Pedagoška priprava profesorjev

Te dni je bil v Rigi pod pokrovitel- stvom predsednika litovske republike Kwiesisa XV. mednarodni kongres sred- nejšolskih profesorjev, ki so se ga ude- ležili zastopniki 17 narodnih federacij. Glavno vprašanje je bila pedagoška pri- prava srednješolskega profesorja. O tem vprašanju je kongres obširno razprav- ljal in sprejel končno naslednjo resolu- cijo:

Znanstvena strokovna priprava sred- nejšolskega profesorja bodi poverjena univerzam ali drugim enakovrednim za- vodom in njihova sankcija bodi uradno izpričevalo, ki ga izda država ali po dr- žavi priznani zavodi. Cilj srednješolske vzgoje je splošna izobrazba. Želeli je, da bi tudi srednješolski profesor študiral na univerzi poleg svojega predmeta še en ali več sorodnih predmetov.

Pedagoška priprava srednješolskega profesorja bodi teoretična in praktična. Vršiti naj se na univerzi ali akademiji, odnosno pedagoških zavodih in seminar- jih, ki jih vodijo odlični profesorji, sode- lujoči z univerzitetnimi profesorji. Teo- retična priprava obsega logiko, psiho- logijo (splošno in uporabno), podopsiho- logijo in zdravo vedo, šolsko zakonoda- jo ter socialno in državljansko vedo. Praktična priprava se vrši v izpitnem letu na srednješolskem zavodu in te- melji na hospitacijah v razredih različ- nega tipa in stopnje. Kandidat posega tudi sam v pouk v razredu.

Izpit kandidata mora pokazati vse njegove učne sposobnosti. Profesor mo- re biti definitivno nastavljen šele po 2 letih učne prakse. Za pouk v višjih in nižjih razredih se zahteva ista aprobaci- ja. Inšpektorji niso samo administrativ- ni uradniki, temveč morajo biti pedago- škiki vodje in nosilci novih vzgojnih idej.

Želeli bi bilo, da bi profesorji stalno za- sledovali splošne ideje in nove metode, nanašajoče se na njihovo stroko. Da bi mogli srednješolski profesorji izpopolni- ti svoje znanstvo in pedagoško znanje, je treba ustanovljati za nje tečaje in pri- rejati predavanja ter nuditi jim pla- čene dopuste in štipendije. Priporoča se jim tudi študirati na inozemskih univer- zah med univerzitetnimi študijami ali profesorsko prakso.

Tri leta blizu severnega tečaja

V juniju 1930 so izkrcali tričlansko patrolo kanadske policije na konjih na polarnem polotoku Bache, v naj- severnejši Kanadi. Čez leto dni bi bili morali patrolo zamenjati, toda par- nik ni mogel do nje, ker so obdajale polotok ledena gore. Policajem ni pre- ostajalo drugega, nego ostati na po- lotoku v nadi, da bodo prihodnje leto rešeni iz ledenega ujetništva. Lani so hoteli patrolo zopet zamenjati, pa zo- pet ladja ni mogla do polotoka, ker jo je ovirala debel led. Polotok je odda- ljen od severnega tečaja pičilih 12 sto- pinj in od celine je popolnoma odre- zan, ker so vmes ogromne ledene gore. Zato do policijske patrolje niti s sammi niso mogli priti.

Policijska patrolja je ostala cela tri leta v polarni puščavi, odrezana od sveta. Seveda niti pojma ni imela, kaj se godi po svetu. Ostala je na odre- nem mestu in šele letos je prišlo po- velje, naj se vrne. Povelje so poslali po radiu polarni policijski stanic, ki je poslala povelje pismenim potom po- licijski patrolji na polotoku Bache. Pis- mo je prinesel star Eskimo, Nookapen- bgah po imenu, ki se je pred 24 leti udeležil Pearyjeve ekspedicije na se- verni tečaj.

Tri leta v večnem ledu zaprta po- dicijska patrolja se je vrnila te dni preko ledenikov v Graid Harbour, kjer so jo navdušeno sprejeli in ji priridili velike ovacije. Policaji pripo- vedujejo, da vsa tri leta, ki so jih pre- živeli v neposredni bližini severnega tečaja, niso videli niti enega belokož- ca. Le redko so prišli v stik z Eskimi na lovu in zato ni čuda, da kot poli- caji vsa tri leta niso imeli nobenega opravka.

Italijanske železnice pasivne

Dohodki italijanskih državnih želez- nic so padli v proračunskem letu 1932-33 v primeri z letom 1929-30 za 36%. Na- vzlic znatnemu porastu potniškega pro- meta so bili izdatki italijanskih državnih železnic zadnje leto okroglo za 650 milijonov lir večji, nego dohodki. Med pra- računsko razpravo je prometni minist- grof Ciano naglašal, da je treba pripisa- ti poslabšanju položaja železniškega pro- meta na vsem svetu vedno večji konku- renci med poedinimi prometnimi sred- stvi. Uprava italijanskih državnih želez- nic si prizadeva poenostaviti in zboljšati železniški promet, na drugi strani pa znižati tarife. Na manj rabljenih pro- gah so nadomestili normalne vlake s kratkimi vlaki, ki vozijo po potrebi ali pa z avtobusi. Na teh progah vozijo de- loma normalni, deloma pa avtobusi na tračnicah. Reden avtobusni promet s točnim voznim redom je bil že uveden v osebnem prometu, v tovornem pa še ni dovoljen.

S konkurenco med železnico in avto- busi se peča zdaj tudi Mussolini. V krat- kem bo to vprašanje urejeno s posebnim zakonom, tako da bodo lahko lastniki avtomobilov prevažali svoje lastno bla- go, dočim bodo morali imeti poklicni prevozniki posebno dovoljenje, ki bodo v njem določili trgovski pogoji in od- govornost prevoznikov. Prometni mini- ster je izjavil, da je v Italiji zelo važno vprašanje elektrifikacije železnic, ker država nima lastnega premoga. Elektri- fikacija železnic je važna etapa v osa- moevolitvi Italije.

Iz Laškega

— Uradne ure pri sreskem načelnstvu bodo do 1. oktobra od pol 8. do pol 14. Stranke se sprejemajo, izvzemši nujne primere ter ako niso poseben povabilene, ob torkih in petkih od 8.—12. ure.

— Letovišna sezija je na višku in so v kopalšču skoraj vse sobe zasedene. Pa tudi po privatnih stanovanjih v mestu je veliko gostov. Letoviščarji so po večini iz južnih krajev naše države, pa tudi precej Avstrijcev itd. Je med njimi. V večernih urah je posebno ob »Savinji« živahna pro- menada in nudi pestra slika uprav vele- mestno vrvenje. Ugodno podnebje, ter- malne kopeli in kopanje v Savinji ter krasne zletne točke privabljajo v naše mično Laško od leta do leta več posetni- kov, kar je najboljši dokaz, da je Laško eno najlepših letovišč v naši banovini in se tako mestna, kakor tudi kopalšna uprava trudi, da nudita letoviščarjem čim več udobnosti.

— Koncert pevskega odseka Sokola, ki se je vršil 5. t. m., je prekosil naša prič- kovanja. Nekaj pesmic so morali pevci celo ponavljati. Glasovno dovršeno je bil zbor v vsakem pogledu kos sporedu in je žel tako povodila dr. Jerina, kakor ves zbor zaslužno priznanje. Pozabiti pa ne smemo tudi naših dragih gostov, kvarteta iz Pruja, ki je dodal k programu nekaj pesmi, katere so morale zadovoljiti tudi najstrožjega glasbenega kritika. Med ude- leženci smo opazili tudi številne letovi- ščarje in je vladalo tudi po koncertu prav animirano razpoloženje.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

PROSPEKTE

PLAKATE

TISKARNA IZVRŠUJE

RAZLIČNE TISKOVINE, ČASOPISE, DIPLOME, REVIJE, VREDNOSTNE PAPIRJE, KOLEDARJE, SREČKE, KNJIGE I.T.D. ENOBARVNI IN VEČ BARVNI TISK, PISMA, RAZGLEDNICE, SLIKE, OSMRTNICE, OVITKE, JEDILNE LISTE, CENIKE, VIZITKE, RAČUNSKE ZAKLJUČKE, POROČNA NAZNANILA IN VABILA

TISKOVINE

KATALOGE

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 5

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakol — Na vprašanje brez znakol — odgovarjamo — Najmanjši oglas 5 —

KUPIM

MOTOR

na sesalni plin, 35 HP, in ZAGO VENECIJANKO

kupi J. Jarc, Murska Sobota. 3217

SLUŽBE

DVE NATAKARICI

plačljivo z nekaj kavčije in do- našalko sprejemem. — Biti mo- rata inteligentni in spretni v stroki, izobraženi, za skupen prevzem točilnice in pritlikin. Samo resne pismene ponudbe s sliko poslati na hotel Lav. Vukovar. 2318

TRG. UČENCA

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, močnega in zdravega, ne pod 15 let stare- ga, sprejme takoj Ignac An- drašič v Kranju. 3212

STANOVANJE

TRISOBNO STANOVANJE

v II. nadstropju, Slomškova uli- ca se takoj odda. — Več pri kamnoseku A. Vodniku pri Glavnem kolodvoru v Ljubljani. 53/L

PRVOVRSTEN TRAVNIK

v Radvanju, 4 orale velik, proti gotovini ugodno naprodaj. — Pojasnila: Krempel, Zgornje Radvanje št. 68, pri Mariboru. 3192

PRODAM POSESTVO

oddaljeno 5 minut od Brežic. — Podatki: pri občini Zakot pri Brežicah. 3190

TRGOVINO

z mešanim blagom prodam event. tudi hišo. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Sigurno eksistenco 3221.

PEKARIJO

oddam v najem. Potreben ka- pital 10.000 Din. Ponudbe na naslov: Bogomir Čadež, Kranj Glavni trg. 3220

ŽENITVE

POROKE VSEH STANOV

posreduje najdiskretnije in ze- lo vestno ter razpošilja pro- spekte in daje informacije pro- ti nakazilu 10.— Din v poštinih znakih: »Rezora«, zavod za »klepanje zakonov, Zagreb, po- šta 3. 3119

RAZNO

Modna konfekcija

Najboljši nakup

A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/L

DALJNOGLED

kupim. Ponudbe pod »Dobra znakol« na ogl. odd. »Slov. Naroda«. 3222

POSTELJNE MREŽE

izdeluje na lesenih in železnih okvirjih najceneje, ter iste sprejema v popravilo Alojz Andlovic, Ljubljana, Komen- skega ulica št. 34. 3184

KLAVIRJI, PIANINI

prvovrstnih inozemskih znamk od Din 11.000.— naprej. — »MU- ZIKA«, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 40. — Popravlja in uglašuje najceneje. 9/L

Specijelni entel oblek

azuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinerše delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

polg hotela Stranek

Vezenje raznovrstnih monogramov, perla, zaves, pregrinjal: antlanje, izdelovanje gumblon. Vseod najmodernejše ureditve podjetje — najnižje cene.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3 s podružnico na Miklošičevi cesti št. 13

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji. Ima vlog nad 430.000.000.— Din, rezervnih zakladov pa nad 10 milijonov dinarjev.

Za pupilarne naložbe pa sodni depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za po- siljanje po pošti pa svoje položnice. — Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premož. njem in davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute »akulantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti. Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367. — Poštni čekovni račun centrale št. 10.533, podružnice št. 16.158. — Uradne ure za stranke so od 8. do 12. ure.